

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Štev. 105. — Za leto 1919. — K 60.—, za pol leta K 30.—
 tretje leto K 15.—, en mesec K 5.—
 Posredništvo: Kopitarjeva ulica št. 6.
 Telefon št. 58.

inserirati: Enostopna petlitrsna (72 mm široka in 3 mm
 visoka ali nje prozor) za enkrat po K 120.—
 Posredništvo: Enostopna petlitrsna K 1.—, — izhaja vsak
 dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 2. uri popoldne

Začetek mirovnihi pogajanj z Avstrijo.

LDU. St. Germain, 19. maja. (DKU.) Danes popoldne ob 3. uri 10 minut se je v paviljonu Henrika IV. vršila izmena pooblastil kot prvi oficijelni čin mirovne konference. V vrtni dvorani paviljona, ki se rabi v mirnem času za hotel, so zastopniki velesil: Cambon za Francijo kot predsednik, lord Hardinge za Veliko Britanijo, White za Zedinjene države, De Martino za Italijo in baron Matsui za Japonsko pričakovali nemško-avstrijske zastopnike, ki so jih v avtomobilih pripeljali iz bližnje vile, kjer stanuje državni kancelar dr. Renner. Z nemško-avstrijske strani so se pod vodstvom drž. kancelarja dr. Rennerja udeležili ceremonije generalni pooblaščenca bivši minister dr. Klein, sekcijski načelnik Peter, sekcijski načelnik Eichhoff in sekcijski nač. dr. Schüller. Nemško-avstrijske delegate je uvedel po-

veljnik Bourgeois, šef francoske vojaške misije. Cambon je pred izročitvijo pooblastil imel kratek prijazen nagovor; državni kancelar dr. Renner mu je odgovoril s kratkim govorom, ki ga je pričel francoski in ga nadaljeval nemški. Nato so si oddali pooblastila. Pooblastila so oddale v pregled nastopne države: Zedinjene države ameriške, Velika Britanija (t. j. tudi Kanada, Avstralija, Nova Zelandija, Južna Afrika in Indija), Francija, Italija, Japonska, Belgija, Kitajska, Kuba, Grška, Nikaragua, Panama, Poljska, Portugalska, Rumunska, kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, Siam, čehoslovaška republika. Diplomatska ceremonija ni trajala več nego pet minut. Po pol štirih so se ententni zastopniki v avtomobilih odpeljali v Pariz. Nemško-avstrijski delegatje so se vrnili v svoja stanovanja.

Obširne stavke v Italiji.

Rim, 12. maja. Začela je stavka vseh javne snage in kmetov v predmestju. Tudi klobučarski delavci zahtevajo izboljšanje plač. Vršili so se shodi trgovskih uradnikov in pomočnikov, ki so izrekli solidarnost s sodrugi v Milanu in Genovi. Stavka krojačev in mlinarjev še ni končana.

Genova, 12. maja. Stopili so v stavko spediterji, pomožni delavci privatnih podjetij, uradniki v luki, tehniški vodje ter uradniki metalurgičnih podjetij. Delo v luki skoraj popolnoma počiva. Mnoge trgovine so zaprte. Do sedaj ni prišlo do nikakega znatnejšega incidenta. (P. P.)

Kravja kupčija z Idrijo.

LDU Saint Germain, 19. maja. (Dun. KU) Pariška izdaja »Heralda« poroča: Vest, da je Italija pripravljena proti odškodnini z Idrijo (živim srebrom) in z Malo Azijo dati privolitve k internacionalizaciji Reke, označuje v intervjuju

član italijanske delegacije kot resnično. Trdi se, da pogajanja med Jugoslavo in Italijani, ki so se vršila pod avspicijami Amerike in Francije, niso dospele do cilja.

Nesoglasje med Italijo in zavezniki.

LDU Berlin, 19. maja. (Dun. KU.) »Achtuhr-Abendblatt« javlja iz Versailles: V Parizu je nastopilo, kakor se domneva, med Italijo in zavezniki zopet nesoglasje. Zato se bo izročitev mirovne pogodbe nemško-avstrijskim delegatom najbrž ravnotako zakasnila, kakor se je to

zgodilo svojčas pri nemški delegaciji. Italija se poteguje za spojitev Zpadne Ogrske v Nemško Avstrijo, dočim ne soglaš s kompenzacijami, ki jih je namenila Francija Nemški Češki. To postopanje Italije ima svoj izvor v konfliktu s drugimi zavezniki, ki se ni poravnal. Poročila o

Naše vseučilišče.

»Večerni lista« je že ob kratkem poročal o včerajšnji otvoritvi tehničnega visokošolskega tečaja. Ta tečaj še ni vseučilišče, a je njega prvi začetek, neke vrste poročstvo, da dobimo popolno tehniko. Zato je mogel podžupan mesta Ljubljane, dr. Triller, v svojem pozdravu ponovno reči: »Danes so se uresničile naše najsmelejše sanje — tehnična visoka šola je gotovo dejstvo!« Vsi govorniki so pri tej pomembni slavnosti izražali trdno upanje, da v kratkem dobimo popolno vseučilišče, in so pozivali osrednjo vladu, naj ustanovitev tega zavoda v Ljubljani pospeši. Resnično, če kdaj, nam je vseučilišče danes potrebno.

Naše visokošolsko dijaštvo, ki je že z vojsko toliko izgubilo, ne more nikamor v šole. V prijaznem inozemstvu je študij predrag, na Dunaju in v Gradcu so našo mladino pometali iz predavalnic. V Zagrebu ni popolnega vseučilišča, a tudi življenjske razmere so tamkaj za našega dijaka v vsakem oziru zelo neprikladne. Belgrajsko vseučilišče se je šele trudoma začelo dvigati iz vojnih razvalin in velik del srbskih visokošolcev mora nadaljevati in končavati svoje študije v tujini. Kam naj torej gre slovenski dijak?

Vseučilišče je nujno potrebno naši mladi državi, ki jo čaka na vseh poljih mnogo dela. Odkod naj vzame svoje delavce? Če si jih ne bo znala sama ob pravem času vzgojiti, bo morala klicati tujece na pomoč, s čimer kliče nevarnost, da se politično, gospodarsko in kulturno tujcem usuznj.

Najodličnejši pa je za nas Slovence narodni ožir v tem vprašanju. Za dobo prihodnjega človeškega rodu nas čaka zopet težak boj za obstanek. V tem boju bomo zmagali le, če napnemo vse svoje sile, če se opremimo z vsem, kar narodu ohranjuje življenje. In eno najboljših poročtev, da ne utone v duševni lenobi, da svojo moč krepki in razvija, je narodu lastno vseučilišče. Bile so tedaj popolnoma upravičene besede predsednika vseučiliške komisije: Vsak dan je tu zamuda! Dajte nam popolno vseučilišče!

končni rešitvi reškega vprašanja so skoro gotovo prerana. Francija se trudi, da ne-soglasje poravnava in si je celo drznila poskusiti, da pritegne Italijo v angleško-

francosko-ameriško zvezo. Toda kljub povratku francoskega poslanika v Rim se položaj vidno ni izboljšal.

Uvoz iz Italije.

LDU Belgrad, 19. maja. Po naznanilu trgovskega ministrstva so odpravljeni do-sedanji izredni carinski tarifi za uvoz raz-

ličnega blaga iz Italije. Odsedaj dalje ve-ljajo normalni tarifi kakor v državah, s katerimi imamo trgovske pogodbe.

Nemci apelirajo na papeža.

LDU Rim, 17. maja. (DunKU) Agen-zia Stefani: »Tribuna« poroča, da so vsi nemški škofje apelirali na papeža ter ga prosili, da naj štiti Nemčijo pred po-ginom, ki ji preti. V vatikanskih krogih

domnevajo, da je ali da bo papež na di-plomatičnem potu posredoval pri tre-notno v Parizu zbranih vladnih načel-nikih.

Turčija razdeljena.

LDU London, 19. maja. (Brezzično.) »Times« javljajo, da se Velika Britanija odreka mandatu nad Sirijo.

LDU London, 19. maja. (Brezzično.) Turško vprašanje hočejo nastopno urediti: Sultan se odreče gospodstvu nad arab-skimi deli bivše otomanske države v Si-riji in Mezopotamiji in se omeji enostavno na Malo Azijo. Druge dele dežele bodo upravljali kot mandatari sveze narodov

posamezne velesile, tako Carigrad, Arme-nijo, Adano in Mersino Zedinjene države, obalno črto s središčem Smirno Grčija, Južno Anatolijo in Adalijo Italija in Se-verno Anatolijo Francija. Otomanska vr-hovna oblast bi se razširila samo nad Bruso in Angoro, kjer bi tudi pod franco-skim pokroviteljstvom rezidirala sultan. Kakor domnevajo »Times«, ne bodo ostali ti predlogi brez ugovora.

Nemška divjaštva na Koroškem.

Zverina v človeški podobi.

Odboru beguncev koroških Sloven-cev se poroča:

Klobasovega sina iz Ruč, občina Vo-bre, ki je pobiral podpise za Jugoslavijo, so nemški vojaki zajeli in ga peljali v Št. Štefan, kjer so ga neusmiljeno pretepa-vali. Med pretepavanjem je moral vedno kričati »Živijo Nemška Avstrija, dol z Ju-goslavijo!« Pretepavali so tudi Rutnikove-ga sina tako, da je bil ves krvav in črn od udarcev. Potem so ga odgnali v Celovec. Pretepavali so tudi celo Rutnikovo druž-i-no in jej grozili, da jo ubijejo.

Mesca januarja je nemški vojak Kö-nig iz Beljaka na vse zgodaj vzdignil slo-venskega kmeta na Djekšah iz postelje in ga beselega, v spodnjih hlačah in sami srajci gнал v Št. Vid. Na vrat mu je obesil vrv in ko kmet ni mogel več hoditi, je zadrgnil vrv in ga tako prisilil, da je moral iti na-prej. Tega vojaka so se bali vsi kmeti ob-čin Vobre in Djekše, ker kjerkoli je prišel v kako slovensko hišo, je povsod na bar-barsk način pretepal ubogo slovensko obivalstvo. Ta divjak se je tudi hvalil, da je presekalo slovenskemu kmetu glavo.

Na Djekšah je veliko slovenskih po-sestnikov popolnoma oropanih. Imenovani König je v spremstvu nekega Zirnika in Wratschniga ubil slovenskega častnika pri

Mentelnu pod Lipo. Umorjenega sloven-skega častnika so imenovani slekli in den-ar in obleko med seboj razdelili. Pripo-veduje se, da so nemške barabe na Dobra-vi pri Velikovecu ujele dva slovenska vo-jaka ali častnika, ju gnale v cerkev v Vo-bre, kjer so živima trebuh razparali.

Josip Hus, p. d. Pavkar v Resnici pri Borovljah, je kljub temu, da ima v posesti štiri hiše, ropal pri sosedih Slovincih in hodil na roparske pohode v oddaljenejše kraje. Iz Šmarjete v Rožu je pripeljal v nedeljo 4. maja konja, istotako tudi iz Svetnevasi, od katerih je enega prodal za 7000 K. Pripeljal je tudi štiri žaklje slad-korja, mast in drugo.

Posestnika Koširja je odpeljala patru-lja treh žandarjev na velikonočni ponedel-jek v Borovlje na sodnijo, ker je Slove-nec. Posrečilo se mu je zbežati. Uničeno je vse njegovo imetje. Vzeli so mu tudi ves sekan les. Boljše hlode je vzel Jane, poštar v Podgori, slabše pa je oddala ob-čina Kožentavr nemškim vojakom za kur-javo. Mlin, katerega ima v najemu od konzumnega društva v Borovljah, je po-polnoma uničen in izropan. Vzeli so mu tudi lovsko puško v vrednosti 350 K. Tudi so mu ukradli ves živč.

Sami ropi in nasilja.

V Štebnu pri Doberlivasi so v nede-ljo, dne 4. maja ponoči oropali domači boljševiki župana Krajgerja. Odnegli so

tudi vso hišno opravo, tako da so ostale le gole stene. V ponedeljek so pridrle nemške vojaške tolpe, vdrle v župnišče.

katerega so do golega oropale. Vzeli so dve kravi, dvoje prascev, vso suho krmo za živino, posušeno meso, ves sadni most-ter mašno in domače vino. Razun tega so vzeli vso obleko in perilo in 234 K 42 v. cerkvenega denarja. Hišno gospodinjso so pregnali in hišne ključke sami shranili. Po drugih hišah so rekvirirali domačo živino, posebno konje.

V Črni je nemška druhal združena z nemčurji in rudarji opustošila tamošnje župnišče. Pisarno je popolnoma razdajala in stvari razmetala po cesti. Nedeljske in prazniške mašne plašče, ki so bili v žup-nišču shranjeni, je oblekla in v njih po-ulicah plesala.

Pri Sv. Vidu, podružnici iz Zavodnja na Štajerskem so odnesle nemške barabe pri cerkvenem ključarju shranjen kelih, 2 roketa, 1 albo. Baje je nemška baraba onesnažila celo kelih.

Župnišče v Kotljah so popolnoma oropali in vse odnesli.

V Javorju so iz oltarja odnesli sveče. Oropali so gerenta v Črni Franceta Krulec. Popijejo in pojedjo vse, kar do-bijo. Za svojega gerenta so postavili ko-vača Rakuša. Pri naših slovenskih kme-tih baje rekvirirajo živino.

V Spodnjem Dravogradu so napravili samo v prošnji škodo za 7000 K.

Cerkev in župnišče v Št. Janžu v Ro-žu so popolnoma izropali, ostala je v cer-kvi samo še monštranca.

Pod vodstvom kneza Rosenbergovega gozdarskega nadzornika Haya iz Zeneka in trgovca Plaša iz Žitarevasi je ropala nemška druhal na Plaznici pri posestniku A. Grilu, p. d. Jegartu. Vzeli so tam ko-nje, vse meso, slanino, židane rute in prstane. Škoda znaša približno 50.000 K. Oropan je popolnoma tudi slov. posestnik Kajsl Urban. Pripoveduje se tudi, da so nemške tolpe v Škocjanu pri slovenskih posestnikih vse pokradle, tako tudi v župnišču in pri županu.

Pri Žavniku v Št. Janžu so vzeli 30 kg mesa; pri mežnarju 10 kg špeha in 1 vola; pri Kručarju so ustrelili 1 vola; pri Šlem-cu je zgorelo 13 svinj; pri Korenjaku v Podljubelu so vzeli obleko in obuvalo ter ves denar, od sinov 1 kolo, 3 srebrne ure z verižicami. Staro mater so zaprli.

Odbor koroških beguncev je sklenil v svoji zadnji seji naprositi deželno vlado v Ljubljani, da zahteva, da se zločini, po-vzročeni po nemških vojaki, strogo ka-znujejo in da se povrne vsa škoda.

Koroški begunci se prosijo, da takoj poročajo o vseh slučajih nasilstev nem-ških vojakov na odbor koroških begun-cev, Ljubljana, Poljanska cesta 4.

Nemški protipredlogi.

LDU. Berlin, 19. maja. (DunKU.) Berlinski dopisnik londonskega lista »Cronicle« in pariškega »Matina« sta svojim listom brzojavila poročila o vsebini nemških protipredlogov. Kakor doznava »B. Z. am Mittag«, slonijo ta poročila večinoma na kombinacijah. Edino to je resnično, da bodo sloneli nemški protipredlogi na 14 Wilsonovih

točkah. Iz tega sledi po sebi, da se v nacionalno spornih ozemljih, katerih odstopitev zahteva ententa, predlaga ljudsko glasovanje. Kar se sicer poroča o nemških protipredlogih, so same domneve.

Italija in mirovne pogodbe.

LDU. Berlin, 19. maja. (DKU.) »D. A. Ztg.« poroča iz Lugana: »Perseveranza« govori danes zopet o preobratu, ki je nastopil v javnem mnenju Italije o Nemčiji, odkar imajo italijanske zahteve pri zavezancih tako malo ugleda, in odkar so spoznali trdost oznanjenih mirovnih pogojev v vsem obsegu. Italija naj pa sedaj, tako plše list, iz tega dejstva izvaja konsekvence s tem, da prekine takoj pogajanja z zavezanci in odkloni podpis mirovne pogodbe, katero, kakor izjavlja »Stampa«, ne zagovarja noben italijanski list. Kot uspeh smatrajo v Italiji, da se bodo vsi pogoji razorožitve, ki jih je zveza stavila Nemčiji, naložili tudi državam bivše avstro-ogrske monarhije. O sklepu zavezanec določati politično bodočnost vseh držav ne po italijanskih, pač pa po francoskih željah, se v Italiji ne udajajo nobeni iluziji, kljub temu se močno upira proti nameravani podonavski zvezi. Z enako odločnostjo odklanja Italija carinsko zvezo, ki naj proizhaja iz starega habsburškega posestva, ker bi, kakor to trdi »Idea Nazionale«, tako z evropsko privolitvijo osnovana zveza bila nepreklicljiva in bi Italijo kar najbolj oškodovala, posebno ker bi tudi obsegala Poljsko in Rumunijo in s tem zelo omejevala italijansko trgovino na Balkanu in v srednjeevropskih državah.

Mirovna pogodba z Bolgari.

LDU. Berlin, 19. maja. (DunKU.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Versailles: Ni še gotovo, ali bodo bolgarski mirovni delegatje pozvani v Pariz. Namerava se, podpisati mirovno pogodbo z Bolgari v Solunu.

Tešinsko vprašanje.

LDU. Berlin, 19. maja. (DunKU.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Frankfurta ob Menu: Po poročilu lista »Frankfurter Zeitung« so Poljaki jako potrli, ker so jim sporočili, da pride tešinsko vprašanje pred razsodišče, da pripadejo petrolejska ozemlja vzhodne Galicije Ukrajincem in da bo Lvov internacionaliziran.

Boji med Grki in Turki v Smirni.

LDU. Carigrad, 18. maja. (DunKU.) Agence Havas: Ko so se včeraj zvečer pri Smirni izkrcale grške čete, so bile sprejete s strelji iz pušk iz turškega taborišča. Turki so imeli 300 mrtvih, Grki pa sto. Grško prebivalstvo nastopa sovražno. Turki so zborovali v velikih skupinah. Položaj je dozdevno zelo onasen.

Boji v Galiciji.

LDU Varšava, 19. maja. (Dun KU) PBA poroča v generalnemštabnem poročilu: z dne 19. t. m. se objavlja, da so Poljaki ponoči na 19. t. m. osvojili Boryslaw in Drohobycz.

Nagrade uradnikom v Belgradu.

LDU Belgrad, 19. maja. Ministrski svet je sklenil, da dobe vsi uradniki, ki so prišli v Belgrad na poziv vlade, da sodelujejo pri posameznih ministrstvih, poleg plače še posebne nagrade in sicer prva dva meseca višji uradniki 30, nižji 20 dinarjev na dan. Ako ostanejo potem v Belgradu več nego 2 meseca, dobe višji uradniki 16, nižji pa 12 dinarjev dnevno. Naredba je veljavna od 15. t. m.

Zaplenjeno premoženje na Ogrskem.

LDU Budimpešta, 19. maja. (Dun. KU) Odredba revolucionarne sovjetske vlade veli: Konfiscirano bo vse premoženje in nepremično premoženje vseh ogrskih državljanov, ki delujejo bodisi v inozemstvu, bodisi na zasedenem ozemlju za padec sovjetske vlade in obnovo starega režima.

Francoski mornarji in Ljening.

LDU Moskva, 19. maja. (DunKU.) Mornarji francoskega bojnega broda »Mirebeau« so se udeležili slavnosti Ljeningovega kluba z rdečimi zastavicami.

Francози zamenjujejo svoje čete.

LDU Berlin, 19. maja. (DKU) »Lokal-Anzeiger« javlja s švicarske meje: Kakor se doznava iz Pariza, se vrše na vsem levem renskem bregu nove grupacije tam nahajajočih se čet. Vse nezanesljive formacije se zamenjajo s popolnoma zanesljivimi.

Iz pokrajine.

k Naša nova država stopa v svet z upravičenimi nadami do sijajnega razvoja in blagostanja. Domorodna dolžnost, pa tudi osebni interes vodi vsakogar do tega, da podpira interes naše svobodne kraljevine. Ni se mu bati, da bi pri tem naletel na tak zaključek, kakor je bil za Avstrijo vsakemu razsodnemu človeku jasen že tedaj, ko so nas tedanje državne oblasti z grožnjami in nemogočimi obljubami silile, naj podpisujemo nešteta vojna posojila. Nimamo torej dvoma, da bo vsakdo, komur sredstva to količjak dopuščajo, rad posegel po razpisanim 4 % Državnem posojilu kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, dokler je še čas.

k Izdaja potnih listov za potovanje v neprijateljske, zavezne in nevtralne države se je spreminjajoč dosdanje predpise uredilo tako-le: Potovanje se dovoljuje sa-

mo v slučajih, kjer je nujnost in potreba dokazana. Točno utemeljene pismene prošnje je vložiti pri okrajnem glavarstvu bivališča, v Ljubljani pri policijskem ravnateljstvu. Te oblasti izvršijo o potrebi in nujnosti tozadevne pizvedbe in pošljejo potem prošnje deželni vladi za Slovenijo v Ljubljani, katera dovoljuje potovanje. Podpis pri dravski divizijski oblasti preskrbi policijsko ravnateljstvo. Na ustmene prošnje se ni mogoče ozirati. Pismene prošnje naj oddajajo osebe, ki stanujejo v Ljubljani ter v občinah Zgornja Šiška, Vič in Moste med 8. in 14. uro na policijskem ravnateljstvu v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 22, soba 4 v pritličju. Prošnje od oseb, ki nimajo v Ljubljani stalnega bivališča, se na policijskem ravnateljstvu ne more oddati in tam tudi ne reševati. Imena istih, za katere je došlo dovoljenje za izstavitve potnih listov, so razvidni na vratih sobe 4, v pritličju policijskega ravnateljstva.

k Nedostavljiva poročila o pogrešanih. Pri »Slovenskem Rdečemu križu« v Ljubljani leže nedostavljiva sporočila o sledečih vojnih ujetnikih: Poje Anton, 27. dom. pp., 1889 roj. Draga. — Jankovič Ivan, 17. pp., 21 let star, Ljubljana. — Pinter Jožef, 17. pp., 28 let star, Ljubljana. — Oblak Lovrencij, strelski polk št. 2, 1884 roj. Št. Jošt. — Perme Anton, 6/3 t. p., 1874 roj. Račna. — Rebec (Rebič?) Jožef, 4. pp. Rakek. — Križ Andrej, 27. dom. pp., 23 let star, Brulec? — Kestner Avg., pristojen Kranj. — Kraševac Franc, 27. d. pp., 1880 roj. Vrhnika. — Durič Rudolf, 27. dom. pp. — Visin Anton, 27. dom. pp., 21 let star. — Ernst Martin, 17. pp. — Repar Ivan, 17. pp., 23 let star, Ig. — Kopac Otmar, 17. pp., 1893 roj. Ljubljana. — Jančar Franc, 27. dom. pp., 1888 roj. Ljubljana. — Jontes Anton, 17. pp., 1874 roj. Kamnica? — Hanišek Štefan, 17. pp., 39 let star, pristoj. neznana. — Eržen Matija, 27. dom. pp., 28 let star, Golišče. — Banek Štefan, 27. dom. pp., pristoj. neznana. — Bognar Karl, 31. dom. pp., 42 l. star, Zala. — Avguštin Jožef, 27. dom. pp., 1887 roj. Novo mesto. — Janke Jožef, 22. pp., Ljubljana. — Jeniček Vincenc. — Flerin (Ferdinand) Leo, 27. dom. pp., 1895 r. Domžale. — Fidlja Friderik, 17. pp., Puštal. — Benedičič Ivan, 27. dom. pp., 38 l. star, pristoj. neznana.

k Velenje. Brez dovoljenja štacijskega poveljstva v Šoštanju ali v Slov. Gradcu se sedaj ne dobijo vojni listki na postaji Velenje in najbrže tudi na drugih postajah proge Celje-Dravograd ne. Namen ni povedan, a mislimo si ga lahko vsled koroške nesreče. Povemo pa lahko to, da namen odredbe na ta način ne bo dosežen. Prebivalstvo je ogorčeno vsled te neprilicne odredbe. Kmetskemu ljudstvu ni za pisarjenje, posebno vojaškim oblastim ne. Navadno ljudstvo tudi ne ve, kako se naj to napravi. Do legitimacije štacijskega poveljstva pa skoraj drugače ne moreš kakor pismeno. Z vlakom ne moreš po legitimacijo v Šoštanj ali v Slov. Gradec, ker moraš legitimacijo prej imeti, preden ti železnica da vojni listek. Kakšna odredba je to za sedanji čas! V stari Avstriji bi bila razumljiva, a sedaj ne več. Ali morebiti naši žunani ne poznajo svojih domačih ljudi bolj

sego pa tuji štacijski poveljniki? In povrh mammo še orožniško postajo v Velenju. Ne delajte torej nedolžnemu ljudstvu nepotrebnih težav. Nemcev s tem ne kaznujele. Ti so itak po večini v šoštanju in v Slovenje Gradcu, imajo torej štacijsko poveljstvo pred nosom, med tem ko se kmetske-mu prebivalstvu povzročajo pota, kar je združeno z zamudo časa in s stroški in kar je še hujše z — nevoljo.

k Iz Slovenjgradca. Naše mesto izgleda sedaj še precej jugoslovansko. Raz vsako hišo vihra zastava v jugoslovanskih, ena celo v francoskih barvah. Ob prihodu naših čet so ženske z grozno naglico parale frankfurtarice in jih prešivale v trobojnice. Tujec bi si mislil, da je v srcu Slovenije. Vendar se pa po ulicah gibljejo izživajoče postave. Za danes omenimo samo učiteljico Karmarsch in mesarico Ulbing. Prva je bila že meseca decembra l. odslovljena, a okr. glavarstvo je ni izgnalo preko meje, pač pa je brez ugovora dopustilo, da vzgaja nemško in nemškutarsko deco privatno; seveda v nemško-avstrijskem duhu. Iz stanovanja Ulbingovce se je pa še pred tremi tedni razlegala »die Wacht am Rhein«. Karmarsch-eva in Ulbingova sta bili sicer za par uric v zaporu, nato so jih pa zopet izpustili. Kaj res ni sredstva, da se iznebimo teh oseb? Gospodje, rokavice dol in naočnike pred oči, ako drugače ne vidite! — Ko so Nemci zasedli Slovenjgradec, je prišel Hans Pungarscheg h gostilničarju Narodnega doma Jakovu Vrečku in mu naznačil svečano: »Von nun an gehört Windischgraz zu Deutschösterreich. Wenn sie sich ruhig verhalten, wird ihnen nichts passieren, wenn sie aber das Kleinste unternehmen, werden sie standrechtlich behandelt werden«. H gostilničarju Borovniku, v bližini Slovenjgradca je pa prišla nemška patrola, moral jo je pogostiti in piti z njo. Prisilili so ga, da je s kupico vina v roki prisegel zvestobo nemško-avstrijski republiki. — Iz Trbonj smo izvedeli: Za časa umika naših vojakov iz Koroške so povzdignili tudi naši nemškutarji, na čelu jim gostilničar in trgovec Lauko svoj glas in označili Trbonje kot nemško-avstrijsko občino. Lauko je zbral nemškutarsko drhal, napadel trbonjsko boko ter nadučitelja Roškerja in učiteljico Arnuš vzel kot »ujetnika« s seboj. Drhal je pretepala imenovana s palicami, jih bila s pestmi in pljuvala na nju. Pred šolo so obesili na nek grm regentovo sliko in kričali: »Tu imate sedaj Vašega Aleksandra in Jugoslavijo«. Učiteljica Arnuš se je radi muk onesvestila, drhal jo je pa skušala obuditi s tem, da jo je tolkla s koprivami po obrazu. Po težkem naporu se je nadučitelju in učiteljici posrečilo ubežati. — Nekaj krivcev je bilo prijetih, kolovodja je pa ubežal na Koroško.

k Čebelarški shod podružnice v Radovljici se vrši v nedeljo, 25. maja, ob 3. uri popoldne v šoli v Radovljici. Predavatelj je naročen iz Ljubljane. — K obilni udeležbi vabi odbor.

k Naš parlament v temi. Pred dnevi je narodno predstavništvo moralo med najživahnejšo debato o verifikaciji mandatov zaključiti sejo, ker je uprava bel-

grajske elektrarne ustavila tok. »Pravda«, ki ostro napada vodstvo elektrarne in tudi vlado, poroča, da je cela vlada z narodnim predstavništvom, za katerim stoji ves troimenski narod, sedela v mraku in samo dve do tri bedne svečice so dajale možnost, da se je videlo predsednika parlamenta in člane vlade, ki so bili predsedniku najbližji.

k Iz strankarskega življenja. »Hrvat« priobčuje izjavo poslanca Todorja Stankovića z ozirom na vest »Riječi SHS«, da je došlo na medstrankarski konferenci narodnega predstavništva do ostrih nasprotstev med dosedanjimi člani liberalnega srbskega kluba in da je bivši minister Ribarac javno se odrekel svojem tovarišem, ki so z Velikovičem na čelu stopili v demokratski klub in sicer so stopili od šestih poslancev liberalne stranke 4 v demokratski klub. V izjavi odgovarja Stanković, da liberalne stranke v Srbiji ni, pač pa je nacionarna, ki jo je osnoval Ribarac l. 1904. Nacionarna stranka je imela 11 poslancev, od katerih je večina — 6 poslancev z Ribarcem — bila proti prestanku strankine individualnosti in njenega vstopa v demokratsko stranko. Peticija se je odcepila, a do danes tudi še ni vstopila v demokratski klub. je narodno predstavništvo moralo med

k Zbližanje socijalističnih frakcij. Iz Belgrada poročajo, da je pričakovati skorajšnjega sporazuma med socialisti desnice in leve.

k Zagrebška tvornica papirja bo zvišala svojo delniško glavnico od 1.200.000 kron na 2.000.000 kron.

k Velik požar v Skopju. V Skopju je nastal v poslopju vardarske divizijske oblasti nenadoma požar, ki je uničil celo poslopje. Vzrok požara je še neznan.

k Nadaljevanje zgradbe liške železnice. Iz Belgrada poročajo: Za zvezo z dalmatinskimi železnicami, ki so bile od vsega sveta odrezane, se gradi proga od Ogulina preko Like do Knina, v dolžini 200 km. Od te proge je gotov del od Ogulina do Vrhovine, kjer se že vrši promet. Vsled odobrenja ministra za promet se bo nadaljevalo grajenje te proge, ki je bilo ustavljeno od jeseni.

Iz Ljubljane.

I Ljubljana za Hinka Nučiča. Snoči je dobil Hinko Nučič jasen dokaz, da ga velik del ljubljanskega meščanstva vendarle ljubi in da spoštuje njegovo delo in trud za našo gledališko umetnost in hoče, da ostane v naši sredi. Ko se je po drugem dejanju razvila kakih deset minut trajajoča manifestacija in so mu poklonili vence in darove, darovane od igralcev in meščanov ter je imela njegova soigralka Zofija Borštnikova prisrčen nagovor nani, smo bili prepričani, da se je odločil, da ostane med nami, ko je videl, da ima velik del hvaležnega meščanstva na svoji strani. Velik zelen venec, ki so mu ga darovali, je nosil napis: »Slovenskemu umetniku narodni meščani.« Pozlačen venec, ki so mu ga darovali igralci, je nosil na zelenem traku imena vseh Nučičevih vlog

v ti sezoni. Prekrasen je bil ogromen šopek. Ostali darovi so obstojali iz različne srebrnine. Hinko Nučič se je ginjen molče zahvaljeval občinstvu, ki ga je znova in znova klicalo na oder.

I Koncert v prid slovenskim akademikom. Le škoda, da se pri nas koncerti tako zelo malo vršijo »v prid«, vse dobrodelne prireditve so skoraj prazne. Sinočnj koncert se je proizvajal pred dvorano, ki je bila komaj dve tretjini zasedena. G. I. K. Sancin je igral Tartinijev koncert v D-molu in Čajkovskega Romano ter Torsendovo Serenado v splošno zadovoljstvo občinstva. X. Gajeva je pela tri pesmi mladega komponista Škerjanca, petje je spremljal na klavirju komponist sam. C. Medvedova in X. Gajeva sta peli Lajovicve Tri pesmi za dva glasova. Proizvajateljem je poklonilo dijaštvo mnogo vencev in cvetic v prisrčno zahvalo za sodelovanje v dobrodelen namen.

I »Glasbena Matica«. Danes v torek, 20. maja, ob 18. uri važna pevskava vaja za ženski zbor.

I Francosko-slovenska organizacija priredi v ponedeljek, 26. t. m. gledališki večer s koncertom v veliki dvorani Narodnega doma. Vstopnice s dobivajo v pisarni francosko-slovenske organizacije v Narodnem domu od danes 20. t. m. Cene za člane organizacije so: I. vrsta 9 K, II. vrsta 6 K, III. vrsta 5 K. Za nečlane: I. vrsta 12 K, II. vrsta 9 K, III. vrsta 8 K.

I Neverjetna malomarnost. Za dne 19. maja je bilo napovedano predavanje g. fil. Podbevška o predzgodovini slov. vseučilišča, kar bi moralo zanimati v prvi vrsti Ljubljance. Z ozirom na koncert smo se nadejali največ 50 poslušalcev; no, lahko si mislite razočaranje g. predavatelja, ki bi bil nastopil prvič v Ljubljani, ko je stopil pred množico — treh dam in ene g. gospoda, ki so se poleg predsednika »Akademije« g. dr. Zalokarja in njenega g. blagajnika predavanju na ljubo odpovedali koncertu in drugim zabavam, ki jih nudi pomlad v Ljubljani. in prihiteli v realno k predavanju. Ni čuda, da sva se pijana od veselja nad izvanrednim uspehom šole celo pozabila zahvaliti požrtvovalnim obiskovalcem, ki so vkljub temu, da se predavanje vsled preobile udeležbe ni vršilo, pustili vstopnino v blaginjo. Tem raje to storiva potom časopisja! Res, Ljubljana zasluži v tem oziru vse priznanje, ker tako zaspanih ljudi pač ni nikjer več v Jugoslaviji! Se celo v Novem mestu je prineslo isto predavanje 247 K (proti 6 K v Ljubljani) v prid slov. akademikom. To bi bilo treba vode, da bi zbudili Ljubljano iz večnega spanja!

I Umrli so v Ljubljani. Josipina Subadobnik, zasebnica 83 let, Josip Hudobivnik, občinski tajnik, 55 let, Josip Gorenec, kleparski pomočnik 52, Stanislav Benedik, sin služkinje 11 mesecev, Edvard Zecerra, tovarnar in pocestnik, 38 let, Ivan Babek, čevljar 75 let, Janez Prelogar, dninar, 57 let, Franciška Zenko, bolniška de-vica 42 let, Vinko Bedina, 28 let, Uršula Jamnišek, mestna uboga 82 let, Oto

Ambroschitsch, mag. ravnatelj v p. 51 let, Frančiška Reiprich, strežnica 73 let, Pavla Potrato, šivilja 30 let, Ivan Fabian, bivši trgovec in posestnik 92 let, Tezija Strgar, služkinja 67 let, Frančiška Kleindienst, gostja 53 let, Marijeta Križaj, bivša služkinja 76 let.

I Zadruga krojačev opozarja vse tiste, ki se hočejo udeležiti pomočniške preizkušnje, naj se v kratkem času priplase v Zadrugni pisarni, Gosposka ul. št. 5. Preizkušnja se bo vršila v kratkem. Na zakasnele se ne bo oziralo. — **I. Kersnič**, načelnik.

I Potni listi se vidirajo od 8. do 12. in od 15. do 18. ure vsak dan od 20. t. m., nadalje razen nedelj in praznikov v poslopju dravske divizijske oblasti, soba št. 11, II. nadstropje.

I V Ljubljano je padel 17. maja 4 letni Ernst Kovačič, stanujoč Cesta na Kodeljevo 1. Trkljal je na Poljanskem nasipu kolo, katero se mu je po nasipu strkljalo v Ljubljano. Deček je tekel za njim in pri tem padel v vodo. Utonil bi bil gotovo, da ni hitro skočil v vodo mimoidoči srbski vojak Živan Mirkovič od 8. polka, III. baon, 1. četa, kateri je dečka iz vode rešil.

I Ukraden prstan. Zlat prstan z briljantom, vreden 300 kron, je bil ukraden iz žepa g. Andrejčič Milki, uslužbeni v gostilni »Pri Roži«, od dosedaj neznane gosta. Prosil jo je vžigalice. Ker je pa imela Andrejčič od umivanja mokre roke, je gost segel kar sam v predpasnikov žep po vžigalice ter z vžigalicami vzel tudi prstan. Storilec je bil po govoru Primorec, star okoli 30 let, velike postave, oblečen v sivo suknjo in črne hlače.

I Ukradeni sta bili Sotler Mariji, stanujoči Selo 31, in sicer med časom, ko je bila nekoliko odsotna od doma, 2 volneni ženski krili, eno črno in drugo modre barve; vrednost 400 kron.

I Zaplemba tobaka. Loser Adam in Rittner Ernst iz Gradca sta nakupovala po Ljubljani tobak in tobačne izdelke, dokler jih ni policijski stražnik ustavil, in jima odvzel tobak, cigare in cigarete, katere sta mislila odnesti v Nemško Avstrijo. Štefan Miserit iz St. Florijana pri orici je tudi po Ljubljani nakupoval tobak, da bi ga vtihotapil v Trst, pa ga je policijski stražnik zasačil. Zaplenjen tobak so oddali finančnemu ravnateljstvu v Ljubljani.

I Žibert Franc, o katerem smo včeraj poročali, da je bil aretiran, ker je osumljen tatvine, ni istoveten s Franc Žibertom (Šimnovc), doma iz Strazišča pri Kranju, sedaj vojak v Jugoslovanski bolnici.

I Tatvina čevljev. Dne 11. t. m. je naročil čevlarski mojster Aleksander Oblak iz Ljubljane bratu Francu in Ivanu P., naj mu peljeta 5 zabojev, v katerih se je nahajala večja množina čevljev, na kolodvor. Brata Franc in Ivan P. sta pa zaboje poprej peljala domov, tamkaj jih odprla in odvezla 30 parov čevljev in več parov usnatih gamaš, potem šele sta peljala zaboje na kolodvor. Ko so zaboji dospeli v Novi sad, kamor je tudi Oblak odpotoval, je konstatiral tatvino in brzojavno obvestil

tukajšnjo policijo. Ta je oba brata takoj aretirala in odredila hišno preiskavo. Doglalo se je, da je Franc P. ukradene čevlje nesel v Zagreb in tam prodal. Oblak ceni škodo na 4000 kron.

I Stekel pes. V Glincab je 17. t. m. policijski stražnik ustrelil psa, kratke in črnosive dlake, ker je imel na sebi vse znake stekline. Begal je namreč s povešenim repom klaverno okoli in iz gobca so se mu cedile sline.

I Aretacija. Dne 19. t. m. zjutraj je bil aretiran tapetniški pomočnik Josip Šimnovc radi goljufije. Izvabil je od svojega strica Josip Rojca pod pretvezo, da mu preskrbi 15 kg sladkorja, znesek 100 K, katere je pa potem obdržal zase in zapravil. Izročili so ga okrajnemu sodišču.

I Hud pes. Služkinjo Ivano Kovačič je dne 5. t. m. na Poljanski cesti napadel rujav pes, last gostilničarke na Ambroževem trgu Marije Steletove in jo vgriznil v nogo. Kovačič se za rano ni mnogo brigala. Čez par dni je pa začela noga otekati, tako, da je bila primorana iskati zdravniške pomoči. Po izjavi živinozdravnika pes ni sumljiv stekline.

I Tatvina perila. Kuharica Jožefa Cunk je imela shranjen kovček, v katerem se je nahajalo različno perilo v vrednosti 1800 K, v podstrešju neke hiše v Sodni ulici. Pred par dnevi je opazila, da ji je bilo iz kovčka več kosov perila v vrednosti 800 K ukradeno. Cunk je tatvino naznanila policiji.

I Poziv! Gospoda J. V., ki si je brez dovoljenja izposodil puško, pozivljam, da jo takoj vrne in si omisli raje bezgovko. — K. Č.

Po svetu.

s Prva Gutenbergova knjiga? Pred nekaj leti je bilo, ko je stal preprost hrvaški pomočnik pred izložbo manjše knjigarne. Izbral je neznatno knjigo in placal zanjo približno dve kroni našega denarja. Odšel je domov. Kupljeno knjigo si je doma natančneje ogledal. Videl je, da je pisana v latinici in je natisnjena s starimi, slabo čitljivimi pismenkami. Ker ni našel v knjigi berila, jo je odložil in pozabil na njo. Nekoč je prišel k njemu sosed baš v trenutku, ko je kovač prekladal svoje reči v skrinjo. Sosed je zapazil knjigo, si jo bolje ogledal in videl, da je iz leta 1450. Izprosil si je knjigo ter jo nesel tajniku britskega muzeja. Čez nekaj dni je poslal tajnik po kovaškega pomočnika in mu je ponudil zanjo 2250 šilingov, to je 27.000 kron. Knjiga je baje prvi odtisk iz Gutenbergove »oficine« v Mogunciji.

s Spominski nagrobni napis. V Kamnu, blizu Čeških Budjevic, se bere na grobu viteza Jana Kristofa Malovca Maloviškega naslednje v cinovo ploščo vrezani spominski napis, ki si ga je očitno sam zložil: »O, bralec, kaj sem jaz? Prah in pepel. Kaj sem bil? Vitez Jan Kristof Malovec z Malovic, posestnik na Kamnu, Zvestovi in Libanu. A glej! Zdaj so moji dediči — črvi. Bil sem ces. svetovalec: zdaj si nisem vedel

sveta proti smrti. Bil sem deželni sodnik: sam pa nisem ušel sodbi božji. Bil sem Malostranski glavar: o, kako majhno stranko sem si pridobil. Bil sem prvi deželni davkar: zdaj sem med smrtno beró. Danes meni, jutri tebi! Vsaj vzdihni in reci: Večni mir in pokoj mu daj, o Gospod! V 20. dan meseca julija 1677. leta Gospodovega.«

s Razočarani otrok. Lord Roseberry se je peljal v Ameriko, da prouči tamošnje državne razmere. V Novem Yorku so mu priredili veliko pojedino. Na pojedini je bila tudi desetletna hčerka enega Roseberryjevih ameriških prijateljev. Otrok je gledal angleškega lorda dolgo časa s prav radovednimi očmi. Nazadnje ga vpraša: »Ali ste res angleški lord?« — »Da, otrok moj,« reče lord. — »Večkrat sem si želela, da bi videla pravega angleškega lorda,« nadaljuje deklica. — »No, in sedaj si gotovo zadovoljna?« jo vpraša Roseberry. — »Ne, ravno nasprotno, sedaj sem šele prav razočarana,« je bil nepričakovan odgovor.

s Pasji bal. Grof Morny, polubrat Napoleona III., je bil eden najelegantnejših kavalirjev pariškega dvora. Ravno radi tega ga je poročila grofica Somojlova, znana vsled svojega zanimanja za godbo in za pse. Nekega dne je priredila pasji bal. Glavna točka je bil nastop njenih lastnih šestih psov, imenovanih po kralju Karolu. Vsak povabljeni pes je imel pravico, da pripelje svojega lastnika s seboj. Psi so imeli svečano pojedino; olepšali so jim zaba vo s končnim balom onih četveronožcev, ki so bili nalašč za to dresirani. — Naenkrat nastane velika rabuka. Grofica Somojlova zakriči in plane nad velikansko doko, ki je bila ravnokar zadavila enega njenih krasnih šesterih psov. S tem je bil pasji bal končan.

s Največji stroj za papir na svetu. je v tvornici Bumford Falls v državi Maine v Združenih državah. Na njem se izdeluje polčetrni meter širok papir, ki beži iz stroja s hitrostjo stopetdeset metrov v minuti ali 2 metra in pol v sekundi. Rečni stroj izdelava v 24 urah 2.700.000 štirijaških metrov papirja. Stroj sam tehta 500.000 kg, njegov dnevni izdelek pa 35.000 kg. Pri stroju ima opravilo 50 delavcev, mehanikov in dr.

s Pivo je znano od pamtiveka. Vsaj Kitajci ga poznajo že nekaj tisočletij. Egipčani so ga imenovali po mestu Pelosia, ki je stalo blizu današnjega Sueza, pelosijsko pijačo. Tračanje, ki so prebivali blizu Carigrada in prebivalci severne Male Azije so pili pivo. Židje so poznali dve vrsti piva, svetlo — lažje po imenu Zhitoum in temnorjavo — težko, ki so mu rekli Karin. Aristoteles opisuje pivo in opilost ter njene posledice na čistost duha. Kakor piše Tacit, je bilo pivo starih Germanov pijača. Strabo pripoveduje, da se je mnogo piva popilo v južni Belgiji in na Flanderskem. Piva torej ni iznašel brabantki vojvoda Jan I., ki je znan pod imenom Gambinus; — ampak njegova zasluga je, da je pivo za njegove vlade postalo bolj popularno.

s Kako je postal tretjerednik sv. Ivo patron odvetnikov. (Francoska legenda iz Bretanije.) Bilo je v 1303. letu Gospodovem, na nedeljo po vnebohodu, devetnajsti dan meseca maja, ko je zgodovinski prijatelj božji gospod Ivo (Alain Bouchard) zapustil naš minljivi svet. Tisti čas se je zgodilo, da je prvi odvetnik nekega bretonskega mesta — njegovega imena zgodovina ni zapisala — pozval vse odvetnike na posvetovanje in jih tako-le ogoril: »Predragi mi bratje! Vsak stan ima tam gori svojega patrona in tudi svojo zgodovino v nebeškem arhivu. In lahko rečem, ne da bi se sam sebi laskal, da je naš odvetniški stan tako spoštovanja vreden kakor kamnjarski ali krojaški, tesarški ali pekovski stan, a vključ temu nimamo mi odvetniki nobenega svetnika, ki bi našo upravo hranil in branil ter naš stan zastopal pred Gospodom. Hudobni jeziki čvekajo dosti o tem in pravijo, da ni bil še nikdar noben iz našega stanu vreden, da bi bil prišel v nebeško kraljestvo. Zato predlagam, da pošljemo posebnega poslanca iz našega kroga k ljubemu Bogu, da bi nam kakega svetega patrona izprosil. Upamo, da se najde med izvoljenimi v nebesih kak odvetnik, ki je bil vse svoje življenje pošten in pravičen in ni nikdar vztrajal v roke slabih procesov. Če se z menom najde, potem dajmo in izvolimo iz svetega kroga moža, ki zna dobro govoriti, ki ne blebota, niti se mu jezik ne vrti, ampak ume dobro in prepričljivo govoriti, a je poleg tega pošten, to je dobrih odnošajih z dobrim Bogom, z Devico Marijo in z vsem nebeškim dvorom.« Na to je vrhovni odvetnik sedel, snel za trenutek z glave čepico, zakaj tedaj je bila taka navada med govorniki. »Vidim,« je začel zopet govornik, »in vesel sem, da smo vsi enako glasovali, izvolim si torej poslanca, ki je pravičen in poleg tega sposoben. Jaz sam preveč trpim na pokostnici, da bi se mogel podati na tako daljno pot, in zato vam priporočam v izvolitev gospoda Ivana z Kertmartina, zakaj ta je ravno tako pravičen kakor izveden.« Ta svet je bil soglasno sprejet. Seja je bila končana, sleherni je poljubil svetega brata, želel mu srečen pot in uspeh in se odpravil domov. Drugi dan zarana je ostavil gospod doktor vseh prav, Ivo, svoje stanovanje. Med potjo je imel precej posla z uravnavo svoje prošnje in zagovora. Po treh dneh svojega popotovanja je priromal že v večernem somraku pred nebeška vrata, zakaj pripomniti je treba, da je Bretonjec bližje nebes kakor katerisibodi zemljan. Gospod doktor Ivo je potrkal na velika vrata. Sveti Peter je previdno le malo odprl duri, ali ko je zagledal velik zveženj papirjev, ki jih je naš nenavadni popotnik držal pod pazduho, se je silno prestrašil. Ko pa je svoje zlate naočnike potegnil nad obrvi, se je pomiril ter ga je vprašal za ime in stan. »Ivo z Kertmartina mi pravijo,« je odgovoril romar, »prišel sem iz Bretanije na Francoskem in sem iz poštene rodovine.« — »Bretanec in poštenjak,« je odgovoril sv. Peter, »to je vse v redu in vem, da žive v Bretaniji najbolj pobožni ljudje na vsem Francoskem ali v cisalbinski Galiji, a po-

vej mi, prijatelj, kaj delaš na svetu?« — »Odvetnik sem,« — »Odvetnik? O sveta nebesal Kakšen poklic je to! Mar veš, da mi v nebeški državi ne poznamo teh ljudi?« Nato je hotel sv. Peter nepovabljene gosta potisniti nazaj, ali doktor Ivo se ni dal ter se je usilil v nebesa. Tu je začel tekati po dvoranah iskaje prestola Vsemogočega Boga. Angeli in svetniki so začudeno gledali tega človeka in njegovo obleko. Navsezadnje je prišel Ivo pred prestol Najvišjega — je padel trikrat na svoj obraz ter začel: »Gospod, blagovoli milostno poslušati mojo ponižno prošnjo!« Nato je razvil zveženj papirjev, na katerih je bil napisan njegov govor, je vzel v roke velik papir in je začel govoriti tako silno in prepričevalno, da je Najvišji sodnik sam z nasmehom poslušal in pritrjeval. Poklical je potem sv. Lukeža, da bi pogledal v knjige, če najde tam kakega odvetnika-svetnika. Žal, sv. Lukež ni našel v njih nobenega. Doktor Ivo je od sramu zardel in je malodušno povsobil glavo. Ali dobri Bog je imel usmiljenje ž njim pa mu je dejal: »Mojster Ivo, kakor vidiš, ti ne moremo nobenega svetnika za patrona dati, kateri bi se bil pred sodnikom vselej v svojem življenju zavzemal za nedolžne. Pa da ti pokažemo, da ti hočemo pomagati, smeš torej v kiparnico zavezanimi očmi; tam imamo sohe vseh svetnikov. Izberi si smelo eno, a tisto, na kateri položiš roko, bom dal vam odvetnikom za patrona, pa naj predstavlja že kogarkoli iz večnega življenja.« Ivo si je zavezal robec čez oči in oprezno korakal v kiparnico. Tu je ošlataval razne svetniške sohe, dokler se ni pri nekem kipu ustavil in sam pri sebi tako-le preudarjal: »Tale svetnik, kakor čutijo moji prstje, je najsposobnejši za patrona odvetnikom. Ima golo široko čelo, ki skoraj preko pol glave nazaj sega, ustnice so zaprte, kakor bi pokrivali posmeh — kdo ve, če ni to prokurator ali kak ministrski predsednik? Najmanj kar je, je sodnik!« In položivši domnevanemu patronu odvetniku roko na golo čelo, je vzkliknil: »Tega sem izvolil nam odvetnikom za patrona!« Nato zaženo vsi nebeščani silen smeh in poslanec Ivo si je odvezal robec, da bi videl, zakaj se krohotajo in katerega patrona je izvolil vsemu svojemu stanu. Grozen krik se mu je izvil iz grla. Zakaj pred njim ni stal ne gubernator, ne prokurator, ampak sam — satan. Kako pa je prišel satan spet v nebesa? bo vprašal ta ali oni. Kaj ga ni sv. Mihael pahnil v pekel? Seveda ga je, ali sohe ali slike svetnikov so prav tako napravljene kakor naše. Sv. Mihael je tudi tam stal s svojima nogama na glavi peklenškemu poglavarju in s svojim ognjem in mečem mahal po dolgih hudičevih krempljih. »O joj, ubogi mojster,« je dejal naš dobri Bog, »ti pa res nimaš sreče. Ali jaz nočem, da bi bretonjski odvetniki imeli takega patrona v nebesih. Če ti je prav, pa te sprejemem precej v vrsto svojih izvoljenih in odvetnikom ne bo več treba iskati si patrona.« In isti trenutek je umrl bretonjski odvetnik Ivo v mestu Treguierju. To se je zgodilo v 19. dan meseca maja 1303. In tako je postal Ivo z Kertmartina, član tretjega reda sv. Frančiška Asi-

škega, patron vseh odvetnikov. — Preložil Nenad Vojvodič.

Nekaj o židih. Kakor kaže statistika, živi na vsem svetu skoraj 8 milijonov židov, od katerih jih biva v Evropi 7 milijonov. Največje število židovskega prebivalstva v Evropi pripada na dežele, kjer živijo Slovani. Tako je štela Ruska čez 4½ milijona, bivša avstro-ogrska država jih je imela pa okoli poldrugi milijon, Ostanek 1 milijona je raztresen po drugih državah, tako da jih šteje Nemška samo okoli 600.000. Židje bivše Avstrije so se delili tudi tako, da je pretežni del teh krivososov živel ob slovanskih žuljih. V Galiciji so našli pred vojsko 770.712, v Bukovini 92.639, na Češkem 98.479, na Moravskem 49.220, v Šleziji pa 11.084 židov. Židje celega sveta tvorijo eno društvo po imenu »Alliance israelite« (ali »Alians izraelit«) z namenom podpiranja medsebojnih koristi. Središče rečenega društva je Pariz in njegovi časniki so vsi svetovni listi, v Nem. Avstriji »N. Fr. Pr.«, »Figaro« na Francoskem, »Times« na Angleškem ter »Berliner Tagebl.« na Nemškem. Najboljši pripomočki za svetovno nadvlado so, kakor znano, časopisje in pa denar. In tega obojega so se židje že izdavnica polastili. V bivši Avstriji so bili do malega vsi nemški časopisi pod židovskim vplivom. »Neue Freie Presse«, »Presse«, »Fremdenblatt«, »Extrablatt«, »Wiener Tagbl.«, v Pragi so listi z židovskimi nazori. Kdor bere politično uvaževanje teh listov, se seznani z židovskimi težnjami. Časnikarsko društvo na Dunaju »Concordia« šteje 350 članov, med njimi 250 židov. Predsednik in člani odborovi so židje. Glede denarja je znano, da ga je velika večina v židovskih rokah; banke, zavarovalnice, železnice in borze so ali njih last, ali pa pod njih vplivom. Znano je, da so vladali štirje Rothschildi z imetjem 30.000 milijonov in da je bila večina državnih dolgov njih last. Da to njih gospodarjenje drugim narodom ne more biti po volji, so prekanjene židovske pijavke kmalu spoznale. Zato delajo na vse pretege, da bi javno pozornost odvrnili od sebe. Kjerkoli se kak pojav pokaže, dela tisk in židovski kapital, da bi ga dovolj razkosal in uničil. Tako tudi brezdvomno izkoriščajo sedanje narodnostne boje in prepir.

s Posojilo za opustošene kraje. Kakor javlja »Daily Mail«, delajo v visokih angleških finančnih krogih na to, da se sestavi konzorcij, ki bi imel namen, da gmotno dvigne industrijo v krajih, ki so bili opustošeni v Franciji, Belgiji in Italiji ter v vseh malih državah, ki so trpele vsled vojne. Pri konzorciju bodo ameriški, angleški, švedski, holandski in španski bankirji. Konzorcij bo v najkrajšem času poslal svoje komisije, da preštudirajo položaj v opustošenih krajih.

s Deško zavetišče so otvorili Italijani v Volosko - Opatiji in so zato spravili otroke od vseh strani skupaj s posebnimi parobrodi. Proslava je uspela zelo mizerno, četudi je sodelovala cela italijanska demonstracija proti Jugoslaviji. Vpili so »Doli s Slovani!« in tudi »Doli z Wilsonom!«

Nravnost ameriških plemen.

(Dolje.)

Otroci Otomisev dokazujejo staršem pazljivo ljubezen in spoštovanje; kar zaslužijo, vse to izroče staršem. Tudi otroci Zapotekov ubogajo in čislajo starše in so jim pokorni. Quičiji žive v vzornih odnosih s svojimi otroci. Posebno materinska ljubezen se kaže pri vsaki priložnosti v najljepši luči. Mati svojih otrok nikdar ne prepusti samim sebi, dokler ne izhodi; naj meso ali pere ali opravlja druga dela, vedno nosi otroke v vreči s seboj. Otrokom vcepljajo spoštovanje pred odraslimi, posebno starimi ljudmi; tako n. pr. otroci ne smejo glasno govoriti, če so prisotni stari ljudje. — Towka - Indijanke negujejo svoje otroke, če so zdravi in lepega telesa; pohabljen pa pomore takoj po rojstvu v takozvanih rojstnih kočah izven vasi. Iz strahu, da ne bi tuje perice slabo uplivale na njihove otroke, oskrbi vsaka mati sama otroško perilo. Iz sanj hočejo spoznati poznejšo usodo svojih otrok. Če jih vidijo v sanjah zdrave in srečne, tedaj pomeni to dolgo življenje in bogastvo; če se zde žalostni, tedaj se boje, da se jim pripeti kaka nesreča; če pa se jim ničesar ne sanja o njih, tedaj so prepričani, da otroci ne bodo dolgo živeli. V obeh zadnjih slučajih jamejo starši otroke zanemarjati, kajih jamejo starši otroke zanemarjati, ker so popolnoma prepričani, da se morajo njihove domneve uresničiti. Imenitnejši Towki so dali preje svoje sinove v vzgojo duhovnikom svojega naroda, ki žive v celibatu.

III.

Ljubezen do bližnjega.

Lahontan je pred kakimi 200 leti izstavil ljubezni do bližnjega pri Kanadskih Indijancih v splošnem sijajno izpričevalo. Pravi, da zaslužijo ime »divjaki« preje Francozi, ko pa kanadska plemena. Vendar je bil nadvse krut ob priliki tudi Kanada-Indijanec, ko se je hotel maščevati; kruta so bila in so indijanska plemena po nekaterih krajih napram starim ljudem. Če se ogledamo po tozadevni karakteristiki različnih narodov in plemen na podlagi Bancroftovih spisov, tedaj pridemo do sledečih pojavov: Kutchimi od spodnjega Mackenzie - Riverja do srednjega Jukona (Kanadska-Alaska) prav nič ne skrbijo za stare ljudi svojega plemena; nasprotno pa so zelo ugledni starčki in starke pri Thinklitih ali Koljuših, ki jih obdaje poetično skrivnostnost soj.

Pri Nutkih na Vancouveru umrje revež osamljen in zapuščen, medtem ko tiste, ki so z zemeljskimi dobrinami oblagodarjeni zdravijo. A celo pri teh se ozirajo na višino njihovih sredstev in jih zdravijo bolj ali manj, kakor je že vsak oblagodarjen. Haidah-Indijanci m pripisujejo grozovitosti z oziranjem na ravnanje s svojimi sužnji. — Severni Indijanci pokličejo k

svojim bolnikom zdravilce, ki se po cele dneve zapirajo s svojimi žrivami, se z njimi postijo in jim pojejo. Seliši ob Flathead-Riverju in kakor se zdi, tudi Pend d' Oreilli spravijo v časih sile otroke in stare ljudi s poti, ker ne morejo vzdrževati sami sebe; odrasli in zdravi pa tudi nimajo zanje sredstev in zato mislijo, da je najbolje za nje smrt. Vojne ujetnike mučijo do smrti in ponajveč morajo to delo, četi njihove žene. Seliši si razdelijo čino umrlih med seboj, ne da bi stopili kak del nedoletnim otrokom zanjkega. — Ah ti nosijo pogosto stare ljudi v gozd, da tam žalostno končajo. — Nekatera severokaliiforniška plemena skrbijo za svoje bolnike na ta način, da pokličejo eno ali več zdravnic (to eskulapovo umetnost opravljajo pri teh plemenih žene), ki tulijo in rjevoje toliko časa, dokler ne obnemorejo; pri tem izsesavajo ubogi žrtvi toliko časa in na tolikih mestih kri, da izgleda telo popolnoma razmesarjeno in odrto.

V srednji Kaliforniji ravnaajo s starimi ljudi zelo zaničljivo; stari vojščaki morajo delati pod nadzorstvom enako zaničevanega ženskega spola. — Posebno divji so v tem oziru Gali-nomeri, ki nesejo svoje lastne obamogle starše daleč v gozd, jih vržejo na hrbet, položijo čez vrat kol in sede toliko časa na obeh koncih kola, dokler uboge žrtve ne izdihnejo duše.

Utahi se medseboj napadajo brez vsakega povoda, ropajo drug drugemu žene in otroke, ki jih potem prodajajo v suženjstvo. Pri teh pohodih ravnaajo z ujetniki grozno surovo: žrtve privežejo na mule s tako močjo, da jim otečejo vsi udje. V sužnosti ne dobe druge hrane ko travo in korenine, opravljajo najtežja dela in morajo po dnevi in po noči bivati na prostem, naj bo vreme kakršno hoče. Navadno tudi umrjejo zgodnje nenaravne smrti vsled prevelikega trpljenja. — Enaka grozodejstva se nam sporočajo o večini novomohikanskih plemen: Apahi n. pr. radi obešajo ujetnike za pete, jih devajo iz kože in kurijo pod njimi ogenj. Drugi trgajo svojim žrtvam meso z živega telesa in ga žrejo; zopet drugi jih bičajo, jih izpostavljajo strašnim mukam lakote ali pa jih privezujejo na križ, kjer ostanejo toliko časa, dokler ne izdihnejo svojega življenja. Pimi pa poleg tega še prodajajo v suženjstvo žene in otroke tistih, ki so jih mučili. — Comauchi nekaj časa skrbijo za bolne

svojce, če pa je boleznen le predolgotrajna, jih pa zapuste ali pa postopajo z njimi zelo surovo. Čudno je vedenje tega naroda napram sužnjem, če jim vreme ni povšeči. Kadar predolgo de-žuje ali pa nepretrgoma pripeka solnce, takrat bičajo sužnje do nezvesti ali pa jim vlečejo celo kožo z živega telesa. (Konec prihodnjic.)

Širite „Večerni list“

Aprovizacija.

a Mast in špeh prodaja vojna prodajalna v Gosposki ulici na nakaznico mestnega magistrata. Cena masti K 26 in špehu K 20 za kg.

Prodaj se: papiga, velik lestenec za plin, kuhinjske mize in omare, police, stroj za rezanje mesa, steklena omara, postelja, miza in omara na Cesarja Jožefa trgu številka 10.

Trpite li revmatične ali od vlage

BOLI?

Vporablja se davno preizkušeni, najtrdozratnejši bolni ublažujoči ter od mnogobrojnih zdravnikov rabljeni in priporočeni Fellerjev

Elsa-fluid

6 dvojnih ali 3 specialni steklenici 24 kron.

Proti želodčnim bolestim jemljemo Fellerjeva rsbarbara

Elsa-kroglice

6 škatljice 12 — K. Jedino pravo pri lekarnarju E. V. Feller, Stubeica, Elsa trg št. 245 (Hrv. Zagorje). Omot in poštnina se računa posebej najceneje. Kdor naroči več ob enem prihrani mnogo.

Vdela se sprejme

takoj proti dobri plači več:

tesarjev, stavb. mizarjev, kolarjev, zidarjev, kleparjev in koscev.

Zglasiti se je pri „Državni posredovalnici za delo“ v Ljubljani, (Gradišče štev. 4).

Žvepleno kopališče

Varaždinske toplice (Hrvatska)

Zelezniška in poštna postaja, telefon, brzejav.

Nov zdravilišni hotel.

Električna razsvetljava.

Staroznano, radioaktivno zdravilišče z žveplom (Schwefel-therme) + 58° C. priporočeno proti protinu revmalizmu. Iščasu i. l. d. Zdravljenje s pitno vodo pri boleznih v vratu, grlu, prsih, jetrih, želodcu in črevesnih boleznih. Elektr. masaža, blatne, ogljikovo kisle in solne kopeli. — Odprto celo leto. — Krasna okolica. — Mod. oprema. — Novi hoteli. — Prospekte gratis. — Zdravil. zdravnik dr. J. Lochert.

Kapitan Dodero.

(Italijansko napisal A. G. Barilli.)

(Dalje.)

8.

Nočem vas zadrževati s svojim pripovedovanjem, kajti kasno je že in rosa, ki seda na našo obleko, nam zdaj bolj preseda kakor takrat, ko smo bili še mladi. Kaj naj vam še povem? Vsako jutro sva bila z Labsolu pri nji in v njeni družbi sem se v pol ure priučil več okvenakaškega jezika kakor pri Parižanu cel dan. Jezika se učite pri ženski, prijatelj! Labsolu nas je neprestano zabaval. Klepetal je po svoji navadi in se ni menil, da ga večkrat niti poslušala nisva. Večkrat sva pozabila nanj in govorila več samo s pogledi.

Medtem se je s čudovito naglico bližal Kutkov praznik. Vsi okvenakaški divjaki so me že radi imeli, a kdo more reči, da v teh dobrohotnih pogledih ni bilo tudi malo poželenja po mojem mesu? Kazali so svoje bele zobe tako odkritosrečno, da me je večkrat prešinila groza.

Vse to me je opominjalo, da ne smem kaspati na lavorikah, ki sem si jih pridobil s svojimi ribjimi mrežami. Med rečmi, ki sem jih rešil, sem imel tudi nož, katerega sem sicer spočetka smatral za nepotrebno stvar, a pogledi divjakov so me spomnili, da mi lahko postane še zelo koristen. Ko sem opazil, da na obrežju leži več vrst školjk, sem napravil načrt, da izgotovim razne okraske za kože naših gospodov divjakov in jim pokažem, da sem geč vreden, kakor enkratno okusno kosilo.

Prvo moje delo je bila s školjkami obtečena škatljica. Narisal sem nanjo lepe cvetke. Zbudila je veliko zanimanja in kralj jo je milostno sprejel. Minister Tururu si je zaželel nekaj ravno takega in dva dni pozneje sem mu izročil škatljico, ki je bila v resnici umetnina.

Potepuh! Zahteval je od mene stvarico samo zato, da jo podari princezi, kar je slednji dan tudi storil, kajti škatljico sem opazil v njeni hišici.

»Vzela sem jo,« se je z ljubeznjivo odkritostjo opravičevala divjakinja, »ker sem si mislila, da je to gotovo delo Kajla Lapi.«

Ti uspehi so me vspodbudili, da sem pet mislil na nove poizkuse. Begal sem po vseh gozdovih semintja, da dobim pripraven kos lesa. Posrečilo se mi je, da sem našel zelo lep in mehek les. Zaprl sem se v svojo kočo in obdeloval ubogi kos lesa z nožem dolgo, da se je polagoma začela kazati podoba boga Kutka. Umetnina ni bila, toda divjaki niso bili tako natančni. Postava je spominjala na človeško podobo. Ker sem obrazu zarisal precej ostre poteze, sem jih moral omiliti, napravil mu lasje in brado ter mu dal v roko veliko sulico.

Dan praznika je prišel, moje delo je bilo pri koncu. Cel dvor se je zbral v kraljevi dvorani v posvet, ko sem vstopil, spremljan od Labsola, s svojim božanstvom in ga slovesno odkril.

Najprej dolg molk in strmenje. Ko pa izpregovorim Kutkovo ime — padejo vsi

na kolena, da molijo delo mojih rok. Urukute je bil ves presenečen, princezinja Jutranja Rosa, ki navadno ni nikoli prišla v družbo kraljevih dvorjanov, je ta dan opustila svojo navado in prišla v spremstvu služabnic pozdravit Kutka, kajti po vseh kočah prestolnega mesta se je raznesla novica, da je Kajla Lapi zopet poklical na zemljo boga Kutka.

Navzočnost ljubljene princeze in njene čestitke so me spravile na vrhunec sreče. Samo nekaj je kalilo mojo srečo; bil je prvi minister, ki se je vstopil poleg princeze in jo gledal s sovražnimi očmi, kakor bi jo bil hotel z njimi ugonobiti.

Toda medtem, ko sem mislil na to grdo osebnost, je mogočni Krukute začel govoriti: »Kajla Lapi! Po skupni pogodbi bi bil ti moral danes umreti. Moja milostna sestra pa še ne ve, kako sladko je človeško meso in ti imaš gotovo najokusnejše meso, na katerega moremo upati.«

Zdaj se lahko pripravim, da me spečejo na ražnju, če me sirovega ne snedo — sem si mislil. Nepremično sem stal in pričakoval nadaljevanja groznega govora. Po kratkem odmoru, v katerem je poizkušal Krukute nekoliko pomiriti poželenje po mojem mesu, je nadaljeval:

»Ali veš, da ste Evropejci zelo okusni?«

Globoko sem se priklonil. Kaj bi vi napravili na tak poklon, ko bi bili na mojem mestu.

»Da, da, izredno okusno je vaše meso!« je mogočni Krukute ponovno pritrdil. »Kosček mesa tvojih tovarišev mi je pripravil zelo lep četrt ure. Da, zelo okusni ste, to prisegam pri mogočnem Kutku! Vaše meso je še slajše kakor kokosov oreh, lepše diši, naše pa je trdo in manj slastno. O, kako srečni ste v vaši deželi, ko lahko drug drugega pojedete, kadar se vam zdi!«

»Veličanstvo, v Evropi ne uživamo človeškega mesa.«

»Kaj? Kako? Vi ne jeste drug drugega?«

»Da... to se pravi, ujedamo se, a ne z zobmi.«

»To ni res, nikakor res! Človeško meso je jed, ki jo poželi narava. Mi jemo živalsko meso in s tem prehajajo njih lastnosti, spretnosti, divjost na nas; a odkrito povedano, v tem se kolikor toliko tudi poživimo, a uživanje človeškega mesa oplemenituje tudi našo dušo. Kar se tiče mene, sem prepričan, da če snem Kajla Lapi, se s tem priučim vsem lepim umetnostim, ki jih zna on.«

Ob začetku Krukutovega govora sem ostal še precej hladen, kajti mislil sem si: mož, ki je postal svojemu gostitelju neobhodno potreben in si s svojo spretnostjo vso okolico pridobil, ne bo tudi pri kani-balih postal žrtev njih strasti. Toda, ko sem slišal ta novi nauk, da po jedi prehajajo lastnosti enega bitja v drugo, me je izpreletela groza. Ali resno govori? Ta nauk sicer ni resničen, a kralj ga preveč vneto zagovarja, da ga ne bi uporabljal.

Ko sem se boril s takimi mislimi, nisem bil skoro pri popolni zavesti. Da bi vse to prikril, sem se poizkušal nasmehtati, a ni šlo. Odgovoril sem:

»Morda je to res; toda zakaj ni mogočni Krukute použil mojega prijatelja Labsola? Njegov narod je še veliko bolj izobražen in učen kakor moj. Njegov narod je razširil svoj jezik na vseh pet delov sveta in svojo voljo in želje povsod razglasil kot postavo. Iz tega sledi, da je njegovo meso finejše in okusnejše kakor moje. Če bi bil mogočni Krukute pojedel Labsola, bi bil gotovo boljše obedoval in pri vsem tem še podedoval veliko več osebnih čednosti in hvalevrednih lastnosti...«

»Oho, gospod!« je zakričal stari Parižan in stopil v svoji suknji in cilindru nenadoma iz gneče žensk, ki so stale okrog princeze. »Kak vrag vas je navdihnil, da hočete mene servirati za mizo njihovega veličanstva? Jaz sem desetkrat bolj trd in žilav, kakor vi, moj dragi Genuežan!«

Zdaj nisem vedel nič več, kateremu svetniku bi se bil priporočil. Kar me vesel kraljev smehljaj še v pravem trenutku pouči, da je bila vse to samo šala, grozna šala divjaka, ki me je hotel samo prestrašiti, a nič zalega prizadeti. Srce mi je v trenutku postalo lahko kakor pero, pomirjen sem se obrnil k kralju in začel govoriti v njegovem jeziku.

»Naj bo; recimo, da je moje meso okusnejše kakor Labsolovo, čeprav ga ni še nihče pokusil. Moje življenje je v tvojih rokah, o kralj!«

»Nikakor,« je odvrnil kralj in milostno zamahnil z roko. »Tvoje življenje ni moja last — moja sestra princeza Jutranja Rosa si ga je prilastila. Izprosi ga pri nji, upam, da ti ga ne bo odrekla. Da, še več! Ker si nam prinesel spet Kutkovo podobo na zemljo in zaslužiš, da te častimo kot enega svojih najboljših sinov, zahtevaj od mene vse, kar hočeš... Pa najsi bo njena roka. Če ti je ne odreče, ti tudi jaz ne bom branil in objel te bom kot brata.«

Če bi bilo treščilo iz jasnega neba, ne bilo bi tolikega začudenja, kakor pri teh kraljevih besedah.

Meni se je zdelo, da sanjam. Pogledal sem kralja. Smehljaj se je, pogledal zbrano gospodo, vse glave so se mi priklanjale — zagledal sem nazadnje Turura — tu sem spoznal, da niso sanje. Njegov blede obraz, sovražni pogledi, kakor da me hoče z njimi zastrupiti, so mi pričali, da je vse resnica.

Obrnil sem oči od njega in jih uprl v princezo Jutranjo Roso. Toda deklica je ležala v nezavesti. Služabnice so jo bile prestregle, da ni padla po tleh, Labsolu je odhitel po vrč vode, da bi jo spet zbudil k zavesti.

»Kje sem?« je vprašala Jutranja Rosa komaj slišno, ko je spet odprla oči. »Toda, kaj je res? Kajla Lapi...«

(Dalje.)